

*KORPORATA ENERGETIKE E KOSOVËS Sh. a.
KOSOVO ENERGY CORPORATION J.S.C.
ENERGETSKA KORPORACIJA KOSOVA D.D.*

Politika dhe Procedura për vlerësimin e provizioneve

ZYRTAR

KORPORATA ENERGETIKE E KOSOVËS Sh. a.
KOSOVO ENERGY CORPORATION J.S.C.
ENERGETSKA KORPORACIJA KOSOVA D.D.

Contents

Hyrje	3
Definimi i provizioneve	3
Njohja.....	4
Detyrimi aktual	4
Ngjarja e shkuar	4
Matja e detyrimeve	5
Vlerësim i besueshëm i detyrimit.....	5
Ndryshimet në provizionet.....	8
Përdorimi i provizioneve.....	8
Dhënia e informacioneve shpjeguese.....	8
Koha dhe raportimi	9
Aprovimi i provizioneve te vlerësuara.....	9
Data e hyrjes në fuqi	9

Hyrje

Qellimi i kesaj procedure eshte rregullimi i procesit te vleresimit te provizioneve sipas kerkesave te Standardeve Ndërkombëtare te Kontabilitetit 37 dhe të sigurojë trajtim adekuat për njohjen e kotove te nevojshme për detyrimet qe Korporata i ka ne funde te çdo viti.

Vlerësimi i i provizioneve për përfitimet e punëtorëve:

Kompania bën vlerësim për shumat e mundshme për te paguar obligimet për përfitimet afatshkurtra dhe afatgjata te punëtorëve te kompanisë. Në bazë të këtij vlerësimi, kompania në përputhje me rrethanat regjistron provizionimin nëse ka ndonjë.

Vlerësimi i provizioneve për rasteve ligjore:

Kompania bën vlerësim për shumat e zgjidhjes së çështjeve ligjore siç tregohet nga mbrojtësi ligjor i kompanisë. Në bazë të këtij vlerësimi, kompania në përputhje me rrethanat regjistron provizionimin nëse ka ndonjë.

Vlerësimi i provizioneve për mjedisin, dekomisionimin dhe çështjet e tjera të ngjajshme

Kompania rregullisht kryen vlerësimet e saj të brendshëm për provizionet për mjedisin, dekomisionimin dhe çështjet e tjera të ngjajshme dhe i njih ato në varësi të natyrës dhe rrethanave përreth këtyre dispozitave.

Definimi i provizioneve

SNK 37 provizionet, Detyrimet dhe Asetet konigjente (standardi) përcakton kerkesat për kriteret e duhura të njohjes dhe bazat e matjes për provizionet, detyrimet dhe aktivet e kushtëzuara dhe se në shënimet shpjeguese është dhënë informacion i mjaftueshëm, që ju jep mundësi përdoruesve të kuptojnë natyrën e tyre, afatin dhe shumën.

Një provizion është një detyrim i pasigurtë në kohë dhe në shumë.

Një detyrim është një obligim aktual i njësisë ekonomike që rezulton nga ngjarje të së kaluarës, shlyerja e të cilit pritët të rezultojë me një dalje nga njësia ekonomike të burimeve mbartëse të përfitimeve ekonomike.

Një ngjarje detyruese është një ngjarje që krijon një detyrim ligjor ose konstruktiv që e bën një njësi ekonomike të mos ketë asnjë mundësi tjetër realiste alternative për shlyerjen e këtij detyrimi.

Një detyrim Ligjor është një detyrim që rrjedh nga:

- (a) një kontratë (përmes kushteve të shprehura ose të nënkuptuara);
- (b) legjislacioni; ose
- (c) veprime të tjera ligjore.

Një detyrim konstruktiv është një detyrim që rrjedh nga veprimet e një njësie ekonomike kur:

- (a) sipas një modeli të praktikës së kaluar, politikave të publikuara ose një deklarate aktuale specifike të mjaftueshme, njësia ekonomike ju ka dëshmuar palëve të tjera se ajo do të pranojë disa përgjegjësi; dhe
- (b) si rrjedhojë, njësia ekonomike ka krijuar një pritshmëri të arsyeshme te këto palë të tjera, se ajo do t'i shlyejë këto përgjegjësi.

Njohja

Një provizion duhet të njihet kur:

- (a) një njësi ekonomike ka një detyrim aktual (ligjor ose konstruktiv) që është rrjedhojë e një ngjarje të shkuar;
- (b) ka mundësi që për shlyerjen e detyrimit të kërkohet një dalje burimesh që përfshijnë përfitime ekonomike; dhe
- (c) mund të bëhet një çmuarje e besueshme për shumën e detyrimit.

Në qoftë se këto kushte nuk plotësohen, asnjë provizion nuk do të njihet.

Detyrimi aktual

Në raste të rralla nuk është e qartë nëse ekziston një detyrim aktual. Në këto raste, një ngjarje e kaluar konsiderohet se shkakton një detyrim aktual nëse, duke marrë parasysh të gjitha provat në dispozicion, ka më shumë të ngjarë se një detyrim aktual ekziston në fund të periudhës së raportimit.

Ngjarja e shkuar

Një ngjarje e shkuar që çon në krijimin e një detyrimi aktual quhet ngjarje detyruese. Që një ngjarje të jetë ngjarje detyruese, është e nevojshme që njësia ekonomike të mos ketë asnjë alternativë realiste për shlyerjen e detyrimit të krijuar nga ngjarja. Ky është rasti vetëm kur:

- (a) shlyerja e detyrimit mund të imponohet me ligj; ose
- (b) në rastin e një detyrimi konstruktiv, kur ngjarja (që mund të jetë një veprim i njësisë ekonomike) krijon pritje të vlefshme në palët e tjera ku njësia ekonomike do të shkarkojë detyrimin.

Pasqyrat financiare japin pozicion financiar të njësisë ekonomike në fund të periudhës së saj të raportimit, dhe jo pozicionin e saj të mundshëm në të ardhmen. Prandaj, asnjë provizion nuk do të njihet për kostot që duhet të kryhen për të operuar në të ardhmen. Të vetmet detyrime të njohura në pasqyrën e pozicionit financiar të një njësie ekonomike janë ato që ekzistojnë në datën e mbylljes së pasqyrës së pozicionit financiar.

Matja e detyrimeve

Te gjitha detyrimet e njohura sipas kërkesave te SNK 37 do maten sipas vlerës aktuale për daljet e resurseve ekonomike te nevojshme për te shlyer obligimin. Përlllogaritja e vlerës se tanishme te detyrimeve do te behet duke marr për baze normat e interesit te publikuara nga institucionet relevante ne vend.

Për vlerësimin e detyrimeve do të përdoret norma e interesit të instrumenteve financiare që kanë afat të njëjtë maturimi sikurse koha e shlyerjes së detyrimit, KEK do te përdor normat e interesit të instrumenteve financiare pa rrezik të emetuara nga Qeveria (psh. Obligacionet Qeveritare). Në rast se kjo është e pamundur të realizohet atëherë skontimi do të bëhet me koston e kapitalit të kompanisë, interesi i aplikuar në kredinë qeveritare ndaj KEK.

Kur efekti i vlerës në kohë të parave është material, duke përdorur një normë (ose norma) të skontimit para taksave që pasqyrojnë vlerësimet aktuale të tregut të vlerës ne kohë të parave dhe atyre rreziqeve specifike për pasivin. Rritja e provizionit për shkak të kalimit të kohës njihet si një shpenzim interesi.

Për shembull, kompania A vlerëson se kostoja e tyre e ardhshme per investimet ne perimisimin e ajrit për një periudhë 20 vjeçare është 1 milion euro. Në mënyrë që të llogarisnin vlerën aktuale të koston së tyre të ardhshme, ata zbritën rrjedhën e parashikuar të parave në 2% normë pa rrezik, e cila u bazua në normën e obligacioneve qeveritare. Vlera aktuale e koston së ambientit do të jetë 673 mije euro (formula = $PV(2\%,20,0,1000)$)

Detyrimet e përlllogaritura duhet te jen te qarta për nga afati i realizimit te tyre. Matja e detyrimeve do behet se paku një here ne vit.

Vlerësim i besueshëm i detyrimit

Përdorimi i vlerësimeve është një pjesë thelbësore e përgatitjes së pasqyrave financiare dhe nuk minon besueshmërinë e tyre. Kjo është veçanërisht e vërtetë në rastin e provizioneve, të cilat për nga natyra e tyre janë më të pasigurta se shumica e zërave te tjerë në pasqyrën e pozicionit financiar. Me përjashtim të jashtëzakonisht të rrallë rastet, një njësi ekonomike do të jetë në gjendje të përcaktojë një sërë rezultatesh të mundshme dhe mund prandaj bëni një vlerësim të detyrimit që është mjaft i besueshëm për t'u përdorur në njohjen e një dispozite.

Menaxhmenti i Kompanise obligohet te kryej vlerësimin e detyrimeve bazuar ne informacionin qe e posedon dhe njohuritë e tyre me te mira ne lidhje me daljen e mundshme te resureve ekonomike.

Ndryshimet e ardhshme në legjislacion krijojnë një detyrim ligjor vetëm pasi të jenë vërtet të sigurt se do të miratohen.

Vlerësimi i provizioneve për përfitimet e punëtorëve

Gjate vlerësimi te provizioneve për përfitimet e punonjësve menaxhmeti obligohet te marr për baze:

- Marrëveshjet kontraktuale me punonjësit
- Marrëveshjet kolektive
- Ligjin e punës
- Rregulloret dhe procedurat e brendshme ne fuqi

Vlerësimi i provizioneve për përfitimet e punonjësve duhet te behet se paku një here ne vit, duhet te jete i qarte për nga afati i daljes se mundshme te resurseve ekonomike dhe ne rastet e obligimeve afatgjata duhet te përlloraritet vlera e tanishme e parasë duke përdorur normat e interesit te publikuara nga institucionet relevante ne vend.

Vlerësimi i provizioneve për përfitimet e punonjësve kryhet nga Zyra Ligjore dhe departamenti i Burimeve Njerëzore te Korporatës dhe duhet te përfundojë me se largu deri me 31 Janar te vitit vijues për vitin paraprak.

Vlerësimi i detyrimeve për provizioneve për përfitimet e punonjësve aprovohet nga Menaxhmenti i larte dhe Bordi i Drejtoreve te KEK-ut.

Vlerësimi i provizioneve për rasteve ligjore

Gjate vlerësimit te provizioneve për rastet gjyqësore menaxhmeti obligohet te marr për baze:

- Padinë e ushtruar ndaj KEK-ut
- Te gjitha dëshmitë dhe provat qe i ka ne dispozicion ne momentin e vlerësimit
- Vlerën e mundshme te daljes se resurseve ekonomike

Vlerësimi i provizioneve për rastet gjyqësore duhet te behet se paku një here ne vit, vlerësimi duhet te jete i qarte për nga afati i daljes se mundshme te resurseve ekonomike dhe ne rastet e obligimeve afatgjata duhet te përlloraritet vlera e tanishme e parasë duke përdorur normat e interesit te publikuara nga institucionet relevante ne vend. Për çdo provizion ku mundësia e daljes se parasë është vlerësuar mbi 50% menaxhmenti obligohet te njëjtin ta njoh si detyrim ne pasqyrat financiare.

Vlerësimi i provizioneve për rastet gjyqësore kryhet nga Zyra Ligjore e Korporatës dhe duhet te përfundojë me se largu deri me 31 Janar te vitit vijues për vitin paraprak.

Vlerësimi i detyrimeve për rastet gjyqësore aprovohet nga Menaxhmenti i larte dhe Bordi i Drejtoreve te KEK-ut.

Vlerësimi i provizioneve për mjedisin, dekomisionimin dhe çështjet e tjera të ngjajshme

Gjate vlerësimit te provizioneve për mjedisin, dekomisionimin dhe çështjet e tjera të ngjajshme menaxhmeti obligohet te marr për baze:

- Ligjet e aplikueshme ne vende
- Raportet e vlerësimit te kryer nga vet Korporata
- Raportet e vlerësimit te kryera nga institucionet ndërkombëtare
- Strategjinë e korporatës dhe parashikimet tjera te kryera

Vlerësimi i provizioneve për mjedisin, dekomisionimin dhe çështje te ngjashme duhet te behet se paku një here ne vit, vlerësimi duhet te jete i qarte për nga afati i daljes se mundshme te resurseve ekonomike dhe ne rastet e obligimeve afatgjata duhet te përlllogaritet vlere e tanishme e parasë duke përdorur normat e interesit sic janë te përshkruara ne paragrafin “Matja e detyrimeve”. Për çdo provizion ku KEK ka qofte detyrim ligjor apo konstruktiv menaxhmenti obligohet qe te njëjtin ta njohe ne pasqyrat financiare.

Vlerësimi i provizioneve për mjedisin, dekomisionimin dhe çështje te ngjashme kryhet nga Departamenti i Ambientit dhe duhet te përfundojë me se largu deri me 31 Janar te vitit vijues për vitin paraprak. Për shkak te kompleksitetit te vlerësimit te këtyre detyrimeve, Kryeshefi Ekzekutiv munde te emëroj komisione profesionale qe te tajtojne obligimet e KEK-ut qe munde te rrjedhin nga implementimi i ligjeve te aplikueshme apo SNRF-ve.

Vlerësimi i detyrimeve për mjedisin, dekomisionimin dhe çështje te ngjashme aprovohet nga Menaxhmenti i larte dhe Bordi i Drejtoreve te KEK-ut.

Një provizion matet në vlerësimin më të mirë të kostove të ardhshme të pastrimit. Ajo pasqyron shumën që njësia ekonomike do të kërkohej të paguante për të shlyer detyrimin që është bërë në datën e raportimit. [SNK 37.36]

"Vlerësimi më i mirë" përdoret kur provizionet mjedisore kanë një sërë rezultatesh të mundshme ose matjen e provizioneve për një numër të madh të artikujve. Në këto situata, metoda e "vlerës së pritur" që nënkupton përdorimin e një mesatare të ponderuar të të gjitha rezultateve të mundshme, duhet përdorur për provizionet e llogaritura.

Për shembull, kompania B ka pesë rezultate të mundshme për provizionet e ardhshme mjedisore. Ka 1 miliardë euro, 1.5 miliardë euro, 2 miliardë euro, 2.5 miliardë euro, 3 miliardë euro me gjasat përkatësisht 15%, 20%, 30%, 15%, 20%. Vlere e pritshme do të jetë 2.025 miliardë euro. Në rastin e një detyrimi të vetëm, kostoja e vlerësuar është rezultati me probabilitetin më të lartë për të ndodhur.

Në rastet jashtëzakonisht të rralla kur nuk mund të bëhet ndonjë vlerësim i besueshëm, një detyrim ekziston mirëpo që nuk mund të njihet, atëherë kjo përgjegjësi shpaloset si detyrim kontingjent ne pasqyrat financiare.

Ndryshimet në provizionet

Provizionet do të rishikohen në çdo datë të pasqyrës së pozicionit financiar dhe të rregullohen për të pasqyruar çmuarjen më të mirë aktuale. Nëse nuk është më e mundur, që një dalje e burimeve që përfshijnë përfitime ekonomike të kërkohet për të shlyer një detyrim, atëherë duhet të kthehet provizioni dhe te njihet si e hyre.

Kur përdoret skontimi, vlera kontabël neto e një provizioni rritet në çdo periudhë për të reflektuar kalimin e kohës. Rritja njihet si kosto e huamarrjes. Normat e interesit të përdorura për skontim do të jete norma e interesit të instrumenteve financiare pa rrezik të emetuara nga Qeveria (psh. Obligacionet Qeveritare). Në rast se kjo është e pamundur të realizohet atëherë skontimi do të bëhet me koston e kapitalit të kompanisë, interesi i aplikuar në kredinë qeveritare ndaj KEK.

Përdorimi i provizioneve

Provizioni duhet të përdoret vetëm për shpenzimet për të cilat ai është njohur fillimisht.

Vetëm shpenzimet që lidhen me provizionin origjinal, caktohen ndaj tij. Caktimi i shpenzimeve ndaj një provizioni që është njohur fillimisht për një tjetër qëllim do të zhdukte efektin e dy ngjarjeve të ndryshme.

Dhënia e informacioneve shpjeguese

Për çdo klasë të provizionit njësia ekonomike duhet të japë informacione shpjeguese për:

(a) vlerën kontabël neto në fillim dhe në fund të periudhës;

(b) provizionet shtesë të bëra gjatë periudhës, përfshirë zmadhimin e provizioneve ekzistuese; (c) shumat e përdorura (shpenzimet e shkaktuara ndaj provizioneve) gjatë periudhës; (d) shumat e papërdorura të kthyera gjatë periudhës; dhe

(e) rritjen e shumave të skontuara gjatë periudhës që rrjedhin nga kalimi i kohës dhe efekti i ndonjë ndryshimi në normat e skontimit.

Informacioni krahasues nuk kërkohet.

Një njësi ekonomike duhet të japë informacione shpjeguese për secilën klasë të provizioneve:

(a) një përshkrim të shkurtër të natyrës së detyrimit dhe afatin e pritshëm për çdo dalje të rezultuar të burimeve të përfitimeve ekonomike;

(b) një tregues të pasigurive rreth shumës ose afatit kohor të këtyre daljeve. Kur është e nevojshme të sigurohet informacion, njësia ekonomike duhet të japë informacione shpjeguese për supozimet kryesore të bëra në lidhje me ngjarjet e ardhshme, dhe

(c) shumën e ndonjë rimbursimi të pritshëm, duke deklaruar shumën për cilindo aktiv që është njohur për atë ri mbursim të pritshëm.

Implikimet Buxhetore

- Njohja e provizioneve si në rastin e detyrimeve për përmirësimin e ambientit dhe në detyrimet e tjera që lidhen me dajë të parasë duhet të reflektoj në aktivitetet afatmesme të buxhetimit dhe në dokumentet e njësisë ekonomike. Raporti vjetor i komisionit për vlerësimin e provizioneve duhet të dorëzohet edhe tek departamenti i buxhetit për harmonizim të detyrimeve me projeksionet e ardhshme të rrjedhës së parasë gjatë draftimit të buxhetit për periudhat vijuese.

Koha dhe raportimi

- Mbledhja e informacionit te nevojshëm për përcaktimin e vlerës se provizioneve te nevojshme për detyrime e kompanisë do filloj jo me von se 15 Janar e vitit vijues për vitin paraprak. Raporti përfundimtar për vlerën e përcaktuar te detyrimeve qe ndërlidhen me provizionet duhet te dorëzohet jo me von se 31 Janar e vitit vijues për vitin paraprak.

Aprovimi i provizioneve te vlerësuara

Vlera e vlerësuar çdo vite e detyrimeve duhet te aprovohet nga Bordi i Drejtorëve.

Data e hyrjes në fuqi

Kjo procedure hyn në fuqi në datën e aprovimit nga Bordi i Drejtoveve.

KORPORATA ENERGETIKE E KOSOVËS Sh.a.
KOSOVO ENERGY CORPORATION J.S.C.
ENERGETSKA KORPORACIJA KOSOVA D.D.

EKSTRAKT PER VENDIMARRJEN JASHTË TAKIMIT TE SE BORDIT TE PËRKOSSHËM DREJTORËVE TË KEK SH.A.

Date: 15 mars 2021

Vendi: (adresa zyrtare) Nd. e Toskanës, Sheshi Nene Tereze, nr 36, Prishtinë

Drejtorët e bordit: Musa Misioni, Fatime Grejgevc, Fadil Hoxha, Muhamet Lama dhe Përparim Kabashi (ud KE, anëtar sipas detyrës zyrtare).

Me këtë konfirmohet se ne mbështetje te dispozitave nga Rregulloret e ndërmarrjes, neni 4 kreut III, qe rregullon te drejtat dhe përgjegjësitë e tij dhe vendimmarrjen jashtë takimit, dhe sipas regjistrimit te rregullt nga Sekretari, Bordi i Drejtoveve me dt. 15 mars 2021, ka vendosur si me poshtë:

ÇËSHTJA: MIRATIMI I RREGULLORES PËR VLERËSIMIN E PROVIZIONEVE

Ne pajtim me detyrat dhe përgjegjësitë e tij për udhëheqjen e ndërmarrjes, Bordi i Drejtorëve miraton Rregulloren për vlerësimin e provizioneve, si është prezantuar. Vendimi hyn ne fuqi ne ditën e miratimit.

Shtojce: Rregullorja për vlerësimin e provizioneve, versioni i miratuar

Data e këtij ekstrakti:

15 mars 2021

Nexhat Podrimaj
ud Sekretar i Korporatës

